

MASneep, 2020

Liturgie

Orde van dienst, Kampen

Psalm 8: 1, 3, 4

Psalm 30: 2, 3 (na wet)

Psalm 6: 3 (na Schriftlezing)

Psalm 27: 7 (na preek)

Psalm 30: 2, 3 (na geloofsbelijdenis)

Gezang 36: 1, 2, 3

Schriftlezing Romeinen 1: 18-23; Efeze 4: 17-24; DL. III/IV art. 1-3

Tekst Zondag 3 HC

Thema: De oorzaak van onze verdorven aard aangewezen

1. Wie we waren
2. Wie we zijn

Geliefde gemeente van de Heere Jezus Christus,

1. Wie we waren

Vorige week zijn wij onderwezen over onze ellende. Een ingrijpende en confronterende boodschap over onszelf werd haarscherp aangewezen door de wet. Onthullend blootgelegd door de wet. Geen PET-scan maar een 'wet scan'.

De 'wet scan' waardoor geen zonde of ellende verborgen bleef. En laten we dat beeld van een ziekenhuis ook vanmiddag maar wat vasthouden, om de ellende van onszelf beter te verstaan.

Wanneer iemand ziek is, dan is het van het grootste belang dat de juiste diagnose stellen. De oorzaak van de klachten moet wordt vastgesteld. Alleen wanneer de oorzaak gevonden is kan een behandelplan worden vastgesteld en kan de ziekte op een juiste wijze bestreden worden. Kan de chirurg de operatie uitvoeren of de juiste medicijnen geven.

En dat is precies ook wat de catechismus doet in Zondag 3.

Van mijn aard ben ik erop uit om God en mijn naaste te haten.

Dat was de uitslag van de 'wet scan'.

Maar waar komt deze ingrijpende, dodelijk klacht over onszelf vandaan? Wat, of in dit geval, **wie** is de oorzaak van mijn verdorven natuur?

Hoe komt het dat ik zo ben?

En zoals het zo vaak is bij ons mensen, zoeken we als eerste vaak de weg van de zelfverontschuldiging.

Ik kan er niets aan doen. Horen we ook kinderen nog wel eens zeggen als er ruzie is. Ik kan er niets aan doen. Hij heeft het gedaan.

Of: Ik heb ook wel iets gedaan, maar pas nadat hij...

Maar deze weg van zelfverontschuldiging, van zelfrechtvaardiging, wordt direct in antwoord 6 al door de Catechismus afgesneden.

“Kan ik er iets aan doen dat ik ben zoals ik ben?”

“Ik heb mijzelf niet gemaakt.”

Heeft God de mens dan zo slecht en verkeerd geschapen dat ik er naar mijn aard op uit ben op God en mijn naaste te haten?

Ligt het misschien aan God?

Antwoord: Nee, God heeft de mens goed en naar Zijn beeld geschapen.

Gods schepping. De schepping van de mens was goed, zeer goed zelfs. En bij God betekent goed, ook echt goed. Daar zit niets verkeerd bij. Het is volkomen. Het is volmaakt. Het is goed omdat God Zelf goed is.

Hij schiep de mens, en toen Hij hen zag was het precies zoals Hij wilde dat de mens zou zijn. Hij had de mens geschapen naar Zijn beeld en gelijkenis. We waren in ons verstand door onze Schepper versierd met de ware kennis van God. Onze wil en ons hart waren versierd met gerechtigheid.

We stonden recht tegenover God. We konden God, met eerbied gesproken, naar eer en geweten in de ogen kijken, als Hij in de hof wandelde in de avondkoelte.

Al onze verlangens waren versierd met zuiverheid. Volkomen heilig konden we leven voor Hem en tot Zijn eer. Wij mensen mochten iets weerspiegelen van de heerlijkheid van God Zelf. En zo konden we God dienen hier op aarde.

De mens bekleed met het drievoudig ambt. Profeet, priester en koning. Dat klinkt hier in het antwoord van de Catechismus heel beknopt in door.

Als profeet kenden we onze Schepper zuiver.

Als priester konden we Hem met heel ons hart en heel onze ziel en heel ons verstand liefhebben.

Als koning loofden en prijsden wij Hem, en zouden wij God als Koningskinderen tot in eeuwigheid loven. Dat was Gods bedoeling.

Wij konden in alles instemmen met de wil van God. Een eervolle positie had de mens ontvangen om onze God te vertegenwoordigen op aarde. Dit antwoord van de HC in Zondag 3 gemeente, is een lofzang op onze Schepper.

Ziet u het? Een lofzang op de God die de mens goed geschapen had. *Heere, onze Heere hoe machtig is uw naam op de hele aarde. U hebt de mens weinig minder gemaakt dan de engelen en hem met eer en glorie gekroond. U doet hem heersen*

over de werken van uw handen. U hebt alles onder zijn voeten gelegd. Heere onze Heere hoe machtig is Uw Naam op de hele aarde. (Psalm 8).

En vandaag klinkt dat loflied opnieuw zodat wij zien wie wij waren. Haarscherp wordt het ons voor ogen geschilderd.

Was ik zo? Zag ik er zo goed uit?

Ja, zo waren wij.

Een lofzang op God en op de schepping midden in de ellende. Waarom? Om de mens alle verontschuldigen uit handen te slaan, en om tegelijk daardoor ook te zien hoe groot onze ellende is.

U kunt het vergelijken met een vaas. Een met de hand geschilderde vaas. Prachtig om te zien. Wanneer zo'n vaas valt in allemaal scherven, duizenden stukjes. Dan zeggen die scherven u veel meer, als u weet hoe mooi die vaas voor de val was.

Het ligt dus niet aan God dat onze ellende en zonden zó groot zijn. Aan wie dan wel? Hoe komt het dat ik zo totaal verdorven ben?

En daarom de volgende vraag.

Waaruit dan wel?

Waaruit komt deze verdorven aard van de mens dan voort?

En dan horen we dat de oorzaak daarvan bij onszelf, bij de mens zelf ligt. Uit de val en ongehoorzaamheid van onze eerste voorouders, Adam en Eva, in het paradijs.

2. Wie we zijn

Toen, op de meeste heerlijke plaats, zijn onze voorouders Adam en Eva in zonden gevallen. Gevallen van die oneindig hoge positie.

Van volkomen goed naar volkomen verdorven.

Een diepe val.

En dat was maar geen ongelukje. Adam en Eva waren geen slachtoffers die door een ander ervan af zijn geduwd. Of per ongeluk zijn gestruikeld.

Nee, moedwillig. Op ingeven van de duivel.

Willens en wetens ongehoorzaam geweest aan God.

Moedwillig, want God had de mens gewaarschuwd.

En wij konden gehoorzaam zijn, maar hebben het niet gedaan.

Daarom zegt het antwoord ook: val **en ongehoorzaamheid**. Daar. Toen.

Vanaf dat moment werd onze natuur zo verdorven, dat wij allemaal in zonden ontvangen en geboren worden.

Niet alleen Adam en Eva. Maar wij allemaal. Wij staan niet maar wat op een afstand van Adam en Eva. Dan klinkt ook door in het antwoord. Het komt steeds dichterbij.

Eerst de mens. Waaruit komt deze val en verdorven aard van **de mens** dan voort?

Vervolgens onze eerste voorouders Adam en Eva: Uit de val en de ongehoorzaamheid van onze eerste voorouders, Adam en Eva.

En vervolgens komt het nog dichterbij. En gaat het in het antwoord over ons: daar werd **onze** natuur zo verdorven, dat wij **allemaal** in zonden ontvangen en geboren worden.

Allemaal.

Niemand uitgezonderd.

De eerste zonde die wij gedaan hebben in het paradijs, en de schuld daarvan die strekt zich uit tot over het hele menselijke geslacht. En daar horen wij allemaal bij. U en jij en ik. Wij allemaal hebben er persoonlijk schuld aan.

Waarom? Aan de val van Adam en Eva. Dat is namelijk de val van mijn familie. Dat is mijn val.

De Schriften leren het ons. De zonde is in de wereld gekomen door één mens, en daardoor de dood, de tijdelijke en de eeuwige dood als straf op de zonden.

Niet alleen over Adam, maar over alle mensen, omdat wij allemaal gezondigd hebben in Adam zegt Paulus ons in Romeinen 5.

Heel de mensheid schuldig in Adam voor God. Elk mens die hier op aarde heeft rondgelopen of zal rondlopen. Adam als het hoofd van ons allemaal.

We zijn er allemaal schuldig aan. Ook u en jij en ik.

Iedereen, behalve één Jezus Christus! Hij is onbevlekt geboren, zonder zonden en schuld. En daarom is er in Hem alleen ook redding.

De remonstranten die dachten over de erfzonde overigens anders. Die konden, zoals veel mensen, niet uit de voeten met deze Schriftuurlijke veroordeling van de mens. Die stelden dat wij mensen niet in de zondeval van Adam delen. In die zin dat alle mensen daardoor persoonlijk zelf ook in Adam mee gezondigd hebben. En daarom ook schuldig staan t.o.v. van God.

Nee, de erfzonde dat was volgens hen alleen een verzwakking van de menselijke natuur. Een negatief effect van de zonden van Adam. Je moest het niet zo zwaar zien allemaal.

Maar we hoeven alleen maar, dat wat David zegt in Psalm 51, daar tegenover te zetten, om te zien dat de remonstranten het onjuist hadden: *In ongerechtigheid ben ik geboren. In zonde heeft mijn moeder mij ontvangen.*

Direct al bij de geboorte! Dat is voor ons vaak moeilijk voor te stellen. Zo'n klein lief, schattig jongetje of meisje, en toch schuldig tot de dood, volkomen verdorven hoe schattig het kindje er ook uit ziet.

Confronterend hoe ook de Dordtse Leerregels dat zo na spreken in art. 3: *Daarom worden alle mensen in zonde ontvangen. Gods toorn rust al op hen, wanneer zij geboren worden. Zij zijn niet in staat om ook maar iets goeds te doen, maar zij zijn uit op het kwaad, dood in de zonden en slaven van de zonde.*

Dat is de uitkomst van de 'wet scan', en de conclusie van het onderzoek naar de oorzaak: We zijn verdorven door onze eigen zondeval. Ingrijpend gemeente, de gevolgen daarvan, tot op de dag van vandaag.

Van onszelf willen we hier niet aan. En proberen we alles om deze oorzaak wat af te zwakken. Maar elke uitvlucht die de mens probeert te vinden om zelf uit de ellende te komen wordt afgesneden.

Zie vraag 8:

Maar zijn wij dan zo verdorven, dat wij helemaal onbekwaam zijn tot iets goeds en uit op elk kwaad? Is er niets goeds in mijn wil, mijn verstand, mijn hart?

De eeuwen heeft de mens geprobeerd om uitvluchten te bedenken. Om de mens beter voor te doen dan dat hij echt is. Verbaast het u nog gemeente? Dat de mens uitvluchten probeert te bedenken. Verbaast het u nog, nu we vandaag weer horen hoe het van nature met ons gesteld is?

Wij mensen zullen altijd blijven proberen om onszelf beter voor te doen dan we zijn. Zoals de remonstranten, die zeiden dat de mens die nog niet opnieuw geboren was toch nog iets kon. En dat iets, dat was dan, dat de mens zelf kan kiezen voor het goede van God, als het goede hem maar van Gods kant werd aangeboden.

De mens was niet helemaal dood in de zonde. Daar was tenslotte nog dat licht van de natuur. Zij zagen dat als een restje genade, afkomstig van God in de mens. Daar gaven de remonstranten hoog van op. Daar geven ook mensen vandaag de dag nog hoog van op. Wanneer mensen zeggen:

“Ik geloof dat de mens zondig is geboren, maar ik ben niet van de school ‘en ongeneigd tot enig goed.”

Of dat mensen zeggen: “De potentie om je naasten lief te hebben is ook in iedereen aanwezig.”

Dat is dat remonstrantse licht moeten we zeggen. Maar vandaag, op de school van de Heilige Geest wordt ons het enige juiste Schriftuurlijke onderwijs gegeven.

Maar zijn wij zo verdorven dat wij helemaal onbekwaam zijn tot iets goeds en uit op elk kwaad?

Ja, zo verdorven zijn wij. Zo staat het er met ons voor.

U bent toch wel van deze school gemeente? Dat u het geleerd door de Heilige Geest, ook vandaag belijdt: ja, ook ik ben van mijzelf onbekwaam tot iets goeds en uit op elk kwaad.

Maar zegt iemand, hoe zit het dan wel met dat licht van de natuur? Want, dat heeft me in de afgelopen week nog wat bezig gehouden. Dat onderwijs van de Heilige Geest over mijn ellende. Dat laat me niet los.

Dat licht van de natuur gemeente, dat nog in de mens zit, dat is niet bedoeld als loflied op de mens. Wat is het dan wel?

Dat licht van de natuur in de mens, dat betekent dat elk mens, ook ongelovigen toch nog enige kennis van God hebben. Dat wat van God gekend kan worden, is ook hun bekend zegt Paulus in Romeinen 1. Hij heeft het hen zelf geopenbaard in de werken van Zijn schepping.

En ook mensen die God niet liefhebben en gehoorzamen doen dingen die passen. Zij gedragen zich vaak fatsoenlijk, houden zich aan regels en zo. Ook zij weten: stelen hoort niet, en moordenaars moeten worden gestraft. Daar is trouw en liefde in medische zorg en verpleging. Gelukkig maar.

Maar toch moeten we zeggen, hun motieven zijn anders dan die van een oprecht christen. Niet uit liefde tot God wordt het gedaan, maar omdat het zo hoort, of past.

Of om zelf een goed gevoel te krijgen, dat je nog iets goeds gedaan hebt voor een ander.

Eigen motieven liggen er aan ten grondslag. Dat zijn dan de resten van Gods beeld. Het overgebleven licht van de natuur.

Wij mogen dankbaar zijn dat God de mens 'mens' heeft gelaten. Dat er nog iets is. Maar we moeten er maar niet te hoog van opgeven, zoals de remonstranten deden. Want het is zelfs zo, dat dit kleine licht dat er nog is, vaak niet veel van terecht komt. Het wordt zelfs in het dagelijks leven misbruikt op allerlei manieren.

Om maar een voorbeeld te noemen: Denk aan de kennis van de natuurwetenschap. Hoe knap en intelligent sommige mensen ook zijn. Het leidt veelal niet tot de juiste kennis over de Schepper van hemel en aarde, en de wijze van Zijn schepping in zes dagen. Zodat ook in de wetenschap het werk van Zijn handen geprezen wordt. God geëerd wordt voor de bijzonderheden en wetmatigheden die Hij in de schepping heeft gelegd.

Maar het tegenovergestelde is het geval: deze kennis leidt bij velen tot het ongeloof van de evolutietheorie.

Ziet u gemeente, het licht van de natuur in de mens, is een zwak lichtje dat zelfs door deze zelfde verdorven mens zomaar uitgeblazen en verdonkerd wordt.

En wanneer God de mensen overgeeft aan zichzelf, dan leidt dat daarom tot de meest schandelijk zonden zegt Paulus in Romeinen 1.

Laat staan dat de mens door dit licht komt tot de heilbrengende kennis van God en zich tot Hem bekeert. Dat gaat niet.

Alle voortreffelijke gaven die we van God ontvangen hebben, die zijn we verloren. We hebben daarvan niets overgehouden dan wat sporen.

Nee, het licht van de natuur is geen fundament om op te bouwen. Dat houdt geen stand. Daar moet totale nieuwbouw komen voor ons mensen met een totaal nieuw fundament.

En er is er maar één die dit kan doen. En dat is God zelf.

Daarom klinkt in antwoord 8 dat heerlijke, hoopvolle woord: Onbekwaam? Ja, behalve wanneer wij door de Geest van God opnieuw geboren worden.

Dat is de enige mogelijkheid. Ik kan het dus niet, maar God wel! Als God ons opzoekt dan is het eerder zo gemeente, dat ik tegenspartel en van mijzelf niet wil komen tot Hem. Christus leert het ons in eigen Persoon: Niemand kan tot Mij komen tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekt.

Het moet ons dus uit de hemel gegeven worden. Een geboorte van boven!

Er valt aan onze oude natuur niets meer te redden. Wij moeten opnieuw geboren worden. Totaal.

Er moet dus een wonder gebeuren in ons leven.

Niet in het rijk van God kunnen komen, tenzij wij opnieuw geboren worden. Een wonder dat onmogelijk is bij ons, maar mogelijk bij God. En daarom opent Hij zelf de weg weer tot Hem. Meteen al na de val met de moeder van alle beloften. Ja, God kan en wil er alles aan doen.

De Heilige Geest die ook aan u en jou gegeven is. En waarvan u de verzekering hebt ontvangen in het genadeverbond, van die heerlijke belofte dat Hij ook in u wil wonen en werken.

Dat is het fundament waarop u jij mag staan. Zijn genadige belofte.

Daarop bouwen en pleiten: *O HEERE doe het ook in mijn leven en in dat van mijn kinderen. Schep in mij een hart dat leeft in het licht. En een vaste geest die diep vanbinnen, zonder onzekerheid U blijft beminnen.*

Niet vanwege ons. Want, daar is geen enkel licht in ons waar we op kunnen bouwen. Maar op grond van Uw eigen Zoon. Waarin U er alles aan gedaan heeft voor de in zonden gevallen mens.

Want, zo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat eenieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

Wat een heerlijk licht in de donkerheid van onze ellende!

En dan stijgt in de harten van Gods kinderen, door dat nieuwe herscheppende werk van God de Heilige Geest alleen, de lof weer naar boven: *Zo ik niet had geloofd dat in dit leven mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou, mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed gebleven? Ik was vergaan in al mijn smart en rouw.*

Maar ook deze Zondag, die ons de diepte en de oorsprong van onze ellende leert, is tot onze troost en zaligheid. En daarom kunnen we verder zingen: *Maar door Gods trouw keert mijn vertrouwen weer. Ja, in zwakheid, wordt des Heeren kracht volbracht. Betoon u sterk, houd moed, geloof en wacht. Wacht dan, ja wacht, verlaat u op de Heer.*

AMEN